

Gärde Wesslau Advokatbyrå

STOCKHOLM GÖTEBORG BORÅS JÖNKÖPING HELSINGBORG

GWA ARTIKELSERIE

Titel: Hur påverkas leverantörer av de nya förmånsrättsreglerna vid konkurs?

Rättsområde: Obeståndsrätt

Författare: Anders Ripp

Datum: 2005-02-17

Den 1 januari 2004 förändrades förmånsrättsreglerna. Vissa övergångsregler avseende företagshypotek gällde fram till den 1 januari 2005. Förmånsrättslagen styr hur utdelning efter en konkurs skall fördelas mellan olika fordringsägare. Förenklat kan sägas att lagen reglerar vilka fordringar som har bättre rätt än andra, s.k. prioriterade fordringar, och deras inbördes ordning. Resterande fordringar, ex leverantörsfordringar, är oprioriterade och erhåller utdelning först efter det att de prioriterade fordringarna betalats. Utdelning till oprioriterade fordringsägare fördelas i förhållande till fordringens storlek.

De nya reglerna innebär i huvudsak följande.

- Hyresvärdens förmånsrätt avskaffas
- Förmånsrätten för skatter avskaffas
- Företagshypoteket blev företagsinteckning med allmän förmånsrätt i 55 % av värdet i all gäldenärens egendom
- Förmånsrätt för löner begränsas

Syftet med den nya lagen är bl.a. att antalet konkurser skall minska och i stället företagsrekonstruktioner uppmuntras. En av förhoppningarna är vidare att

oprioriterade fordringsägares, ex leverantörer, ställning skall stärkas och ges ökade möjligheter till utdelning.

Den viktigaste delen av reformen är den nya företagsinteckningen. Säkerheter som grundas på företagsinteckning ger numera allmän förmånsrätt i 55 % av värdet av all gäldenärens egendom. Tidigare var viss egendom, ex kassa- och banktillgodohavanden undantagna. Genom förändringen skall en större del av tillgångarna vid en konkurs ge utdelning till oprioriterade fordringsägare. Frågan är om så blir fallet. I de diskussioner som förevarit lagändringen har hävdats att den försämrade företagsinteckningen kommer att leda till att banker m fl. i högre grad kommer att använda sig av bl.a. leasing, factoring och lösöreköp. Detta skulle medföra att de tillgångar som kommer att ingå i ett bolags konkurs minskar. Det är för tidigt att uttala sig om i vilken utsträckning så blir fallet. En ökning av framförallt factoringvolymen har dock redan kunnat konstateras.

Den nya företagsinteckningen ger numera endast s.k. allmän förmånsrätt. Detta innebär att den, till skillnad från tidigare, inte gäller vid utmätning utan endast vid konkurs. Det tidigare företagshypoteket omöjliggjorde lyckade utmätningar. Efter lagändringen finns större förutsättningar för att utmäta rörelseegendom, ex varulager. Såväl leverantörer som ex skattemyndigheten, vars fordringar numera är oprioriterade, kan därför förväntas att i större utsträckning ansöka om utmätning. Sådana utmätningar riskerar å andra sidan att radera förutsättningarna för fortsatt verksamhet och föranleda konkurs. Med utmätning följer vid konkurs allmän förmånsrätt i den utmäta egendomen. Utmätningen går dock åter om ansökan om konkurs gjorts inom tre månader. Detta innebär att förmånsrätten förloras. Företagsinteckningshavaren, normalt banken, måste därför begära bolaget i konkurs för att skydda sin rätt, som alltså numera endast omfattar 55 % av värdet. De nya reglerna kan därför vara konkursdrivande.

Genom möjligheten till utmätning har leverantörerna erhållit ett kraftigt påtryckningsmedel för att få betalt samtidigt som bankerna tvingas till en noggrann kreditupp-

följning. Lagstiftarens ambition har även varit att få mer intresserade fordringsägare pga. starkare ekonomiska incitament i insolvenssituationer.

I viktigare frågor, ex underhandsförsäljning, skall en konkursförvaltare höra särskilt berörda borgenärer. Om lagstiftarens förhoppningar besannas kommer detta att innebära att leverantörer i större utsträckning än tidigare kommer att tillfrågas.

Anders Ripp